

Hangonratapiha-alueen nimikilpailu

Hyvinkään kaupunki ja Aamuposti järjestivät Hangonratapihan aluetta koskevan nimikilpailun 6.-27.2.2012. Nimikilpailun satoa hyödynnetään aluetta koskevan arkkitehtuurikilpailun valmistelussa sekä myöhemmässä kaavoituksessa.

Kilpailun tuloksena saatiin yhteensä 290 nimiehdotusta, joista 199 erilaista. Ehdotetut nimet liittyivät enimmäkseen olemassa oleviin paikannimiin, rautateihin tai Hanko-nimen johdannaisiin.

Nimiehdotuksia arvioi esiraati, johon kuuluivat tutkija Tiina Manni Kotimaisten kielten keskuksessa, intendentti Susanna Eskola Hyvinkään kaupunginmuseosta, toimittaja Raija Nikkilä-Kiiski Aamupostista, kaava-arkkitehti Mika Ahonen ja kaavoituspäällikkö Anne Jarva.

Suosituimmat yksittäiset ehdotukset olivat Ratapiha (14 ehdotusta) ja Ratamo tai Piharatamo (16 ehdotusta).

Ratapihaa perusteltiin toisaalta radan läheisyydellä, toisaalta piha-sanalla herättämällä turvallisuuden ja kodikkuuden tunteella. Sana on kuitenkin nimenä anonyymi ja vaatisi rinnalleen täsmentävän osan. Tässä tapauksessa luontevin täsmentävä osa olisi Hangonradan ratapiha, joka on alueen nimeksi turhan pitkä ja arkinen. Hangon ratapiha puolestaan liitettäisiin helposti Hangon kaupunkiin. Muita rautatie-aiheisia nimiehdotuksia olivat mm. Ratapuisto, Resiina, Veturi, Pikku-Päkä ja Ratis. Rata-aiheiset ehdotukset sopivat hyvin alueen eri osien, katujen, kävely- ja pyöräteiden, puistojen, leikkipaikkojen tms. nimiksi.

Ratamoa perusteltiin sanaleikillä: sana viittaa sekä rataan että pihalla yleisesti kasvavaan kasviin. Rataan liitetty mo-pääte muistuttaa yleisiä sanoja korjaamo, lainaamo tai hiiltomo, mutta em. sanoissa on kyse paikoista, joissa tehdään jotakin (korjataan, lainataan, tehdään hiiltä). Ratamo-nimi onkin jo käytössä: sillä kutsutaan Hausjärven, Hyvinkään, Lopen, Nurmijärven ja Riihimäen kirjastojen nettipalvelua. Kasvien nimiä puolestaan käytetään yleisesti katujen, kävelyteiden tai puistojen niminä.

Nimistön suunnittelun keskeisiä periaatteita on nimen pohjautuminen olemassa oleviin tai historiallisiin nimiin. Olemassa olevista nimistä suosituin oli Terrisuo (6 ehdotusta). Myös Rauhala (5) ja Hangonsilta (3) saivat kannatusta. Asutushistoriasta oli kekseliäästi johdettu myös yksittäinen ehdotus Rata-Mattila. Esiraati ehdottaa voittajan valitsemista näiden joukosta. Rauhamäki, jota myös ehdotettiin, antaa harhaanjohtavan kuvan enimmäkseen varsin tasaisesta alueesta mutta sopii hyvin alueen länsiosan katujen, puistojen tms. nimeksi.

1. Hangonsilta

Hyvinkäällä esiintyy kaupunginosien nimissä sana silta, esim. naapurustossa Nummisilta ja Talvisilta. Niiden nimet johtuvat Terrisuon tiesilloista. Mustassamännistössä esiintyy nimi Santasilta ja Kytäjällä on Palkkisilta. Uuden rakennettavan kaupunginosan nimessä olisi luontevaa jatkaa perinteistä silta-nimistöä, joka tässä tapauksessa viittaa Hangonradan ylittävään siltaan. Nimi on tuttu ja helposti paikannettavissa myös alueen tuntumassa sijaitsevan Hangonsillan päiväkodin vuoksi. Eräs nimen ehdottajista perusteli ehdotustaan näin: ”Mikäli alueelle tulee paljon korkeita kerrostaloja, voisi ajatella, että asukkaalla näkymät ovat suoraan koti-ikkunasta kuin siltana yli koko kaupungin.”

2. Terrisuo

Suuri osa ratapiha-alueesta on entistä suoaluetta Terrisuo, joka on täytetty ratapihakäyttöä varten. Nimi esiintyy kartoissa ainakin 1700-luvulta lähtien, jolloin siitä käytettiin Terrisuon lisäksi muotoa Terräsuo tai Tärräsuo. Perinteiset, tunnetut paikannimet ovat tyypillinen valinta alueiden nimeksi, minkä nimeä ehdottaneetkin tiesivät: ”Terrisuo on luonnonmaantieteellinen paikka, johon alue rakennetaan, ja siten sananmukaisesti luonnollinen valinta alueen nimeksi.”

3. Rauhala

Hyvinkään–Karkkilan eli alkuaan Hyvinkään–Pyhäjärven rautatien rakentaminen aloitettiin 1899. Säännöllinen liikenne Karkkilaan käynnistettiin vuonna 1911. Radan ensimmäinen seisake sijaitsi n. kilometrin päässä Hyvinkään asemalta ja oli nimeltään Rauhala. 1960-luvulla puretun asemarakennuksen lisäksi Rauhalassa sijaitsi veturitalli ja vesitorni sekä rautatieyhtiön henkilökunnalle varattuja asuntoja. Nimi viittaa myös lähistöllä sijaitsevaan Rauhamäkeen. Karkkilan rataan liittyy hyvinkääläisillä paljon muistoja: ”Pikku-Päkan vielä liikennöidessä Hyvinkää-Karkkila-radalla oli Rauhala-niminen seisake. Perheeni muutti Lopelta Hyvinkäälle v. 1951 ja olen lapsena kulkenut todella paljon tältä Rauhalan seisakkeelta Koiralammen seisakkeelle.”

4. Rata-Mattila

Talojen nimet ovat hyvin käytettyjä paikannimiä. Kaupunginosien nimiksi päätyneitä nimiä Hyvinkäällä ovat Hakala, Paavola, Viertola. Näitä muistuttavia ehdotuksia olivat mm. Ratala, Hankola, Renttola ja Rata-Mattila. Näistä Rata-Mattila on uudisnimi, jossa kekseliäällä tavalla yhdistyvät vanha talonnimi ja sen alueelle myöhemmin rakennetut rautatiet: Isojaossa 1780-1807 muodostettu Mattilan tila ulottui alun perin Usmista Pikkusuolle nykyisen Eteläisen Kehäkadun tienoille. Merkittävä osa Hyvinkään nykyisestä keskustasta on kasvanut tilan alueelle. Tila jaettiin vuonna 1845 Ali- ja Yli-Mattilaan sekä kolmanteen osaan, josta puolestaan halottiin 1892 Välenoja ja Perttula. Rautatiealueet erotettiin Ali- ja Yli-Mattilan tiloista 1864 ja 1880.